

גיליון מס' 209 | פרשת מקץ - חנוכה
תשע"ז שנה ד'

גליון זה יוצא לע"נ
הרב ר' יהושע אליקים
ב"ר יוסף הכהן ז"ל
תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

דבר העורך

מעניני חנוכה

נאמר בגמ' שבת (כ"ד א') שבימי חנוכה מזכירים בכל הג' תפילות "על הניסים", ודווקא בברכת מודים שבשמונה עשרה ולא בברכה אחרת, משום שעל הנסים הוא הודאה, ואין מקום מתאים להודות בשמ"ע יותר מברכת מודים. וראה גם במשנ"ב סי' תר"ע סק"ב שאת הסעודות שמרבים בהם בחנוכה קבעו להלל ולהודות "ונראה הטעם דלא קבעו כאן לשמחה כמו בפורים, כי בפורים היה הגזירה להשמיד ולהרוג את הגופות שהוא ביטול משהו ושמחה, ולא את הנפשות וכו' משא"כ במעשה דאנטיוכוס שלא גזר עליהם להרוג ולהשמיד רק צרות ושמדות כדי להמיר דתם, כמו שאנו אומרים "להשכיחם תורתך ולהעבירם מעל חוקי רצונך" ואם היו ישראל מכניעים להם להיות כבושים תחת ידם ולהעלות להם מס וחוזרים לאמונתם ח"ו לא היו מבקשים יותר, אלא שהגביר הקב"ה יד ישראל ונצחום לכך לא קבעום אלא להלל ולהודות לבד, כלומר כיון שהם רצו למנוע אותנו מזה וכו' לכך אנו מודים ומשבחים לו על שהיו לנו לאלוקים ולא עזבנו מעבודתו".

אין יותר מתאים מימי הלל והודאה זו, להודות להשי"ת על הזכות להפיץ תורת רבינו מרן שליט"א ברחבי תבל, ובקרוב אנו זוכים לציין שנה חמישית לעת התחיל להופיע הגליון השבועי, כשכל הזמן רבים מבקשים להוסיף עוד ועוד ד"ת וחיידושים מתורת מרן שליט"א, ועי"ז ב"ה התווסף הרבה תורה וחיידושי תורה בקרב ציבור בני התורה, נישא תפילה שלא יצא תקלה ומכשול מתח"י, ונזכה להמשיך הלאה להפיץ את דברי התורה עוד ועוד.

בברכת שבת טובה
וחנוכה חמה
צחק טוב אלוהים

אם הדליקו נר חנוכה בבית המקדש

הנה חנוכה ניתקנה בזמן בית שני כשהחשמונאים כבשו את היוונים וקבעו לשנה הבאה ח' ימי חנוכה, כמו שאיתא בשבת (כ"א ב) וכ"כ הרמב"ם (בפ"ג מחנוכה ה"א) שהיה יותר מר' שנה לפני החורבן. ויש לעיין אם הדליקו נר חנוכה בביהמ"ק. והנה בביהמ"ק עצמו מסתבר שלא הדליקו, ואולי יש בזה בל תוסיף שהיה שם המנורה, אע"ג דשלמה עשה עשר מנורות ואיכא למ"ד (במנחות ז"ט, א) שעל כולן היו מדליקין, היינו משום דכתיב הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל, אבל בלשכות שהיו אוכלים מנחות וקרבתות וגם היו צריכים להיות כל הלילה להשגיח על הקטרת האימורים, וי"ל שהיו מדליקין על פתח הלשכות, ולא סמכו על קמדלקי עלי בגו ביתאי, כיון שאכלו שם ביום זה ורצו לשמוע הברכה, ועוד כהן שאין לו אשה איך יצא. ובוודאי שיכולין להדליק שם אע"פ שלא אכלו כמו שאנו מדליקין בביהמ"ס, וכ"ש שאכלו וישנו שם זקני בית אב ופרחי כהונה. ועי' ברמב"ם (פ"ח מבית הבחירה ה"ב) שבע"ש היו מדליקין שם נרות, וצ"ע. (דרך חכמה: כלי המקדש פ"ו ה"ח בביאה"ל ד"ה שמונת)

שמונת ימי חנוכה

נראה דלכך תיקנו ח' ימים, אע"ג שביום הראשון לא היה נס (כמו שהקשה הב"י), שלא יבואו לעשות מנורה של ז' קנים דאסור מדאוריתא, וכן שמעתיה בשם מו"ח זצ"ל. (דרך חכמה: בית הבחירה פ"ו ה"י בביאה"ל ד"ה של ח' קנים)

עלי שי"ח

"רבינו אהרן יהודה ליב בן גיטל פינא"

בתחילת השבוע סיפרו לרבינו שליט"א על חולשתו הגדולה של מרן הגרא"ל שליט"א, ושאלו אם ראוי לפרסם ביהכ"ל התורה שיעתירו לרפואתו, נענה ואמר: עדיין לא לפרסם. בהמשך - כשאושפז בבית הרפואה מעייני הישועה למעקב. הורה רבינו שליט"א כי ראוי לפרסם כדי שציבור בני התורה יבקש רחמים בעדו. והוסיף רבינו ואמר כי מובא במדרש (קה"ר פרשה ג' פ"ט ד') שהצדיקים הקב"ה מוסיף להם ימים, ולכן תמיד אפשר לבקש עבורם שיארכו ימים א"ה. ואמר רבינו שמה שמבקשים בכל שמונה עשרה בברכת על הצדיקים "ועל זקני עמך בית ישראל" אין הכוונה לזקנים סתם אלא לזקני הדור שהם גדולי ישראל שנמצאים איתנו בכל דור, שעליהם אנו מבקשים באופן מיוחד בכל תפילה, ואכן בחסדי ה"ת כפי ששמענו ב"ה יש שיפור במצבו של מרן הגרא"ל שליט"א. ובנותן טעם להוסיף, כי בימים האחרונים הביאו לרבינו שליט"א את הספר החדש על מרן רבי אהרן ליב, וכשקיבל רבינו את הספר לידי עיניו בו הרבה ולא הניחו עד שגמר לעיין בו.

אחד המעשים הנפלאים המובאים שם, הנו על הקפדתו של מרן רבי אהרן ליב שלא להשתמש בחשמל המיוצר בשבת על ידי יהודים, בשבת אחת בטעות נשאר החיבור למערכת החשמל הרגילה, הנוכחים החליטו בבית רבינו שלא לספר לו על כך שלא לגרום לו צער גדול, והנה הם שמו לב לתופעה מעניינת: באותו ליל שבת נפלה על רבינו עייפות גדולה שלא כהרגלו, והוא התנמנם על הסטנדר במהלך לימודו, כך יצא שהוא לא קרא לאור החשמל באותו ליל שבת. לאחר מעשה סיפרו את הדברים לרבינו הגר"ח שליט"א והוא הגיב: "בודאי מן השמים הביאו על הגרא"ל את העייפות הגדולה כדי למנוע ממנו שימוש בחשמל שאינו כשר".

קריאת קודש ממרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א
בס"ד ערב חנוכה תשע"ז
ימי חנוכה הוקבעו להלל והודאה וכל המשתמש באור תורה אור תורה מחייהו כדאמרי' שלהי כתובות לכן מן הראוי להתחזק מאד בימים אלו בלימוד התורה ובהתמדתה ועי"ז נזכה בימים מסוגלים אלו לקניני התורה ולחיים ארוכים
אמ"ק קניבסקי

מעניני הנוכה

בימים הם בזמן הזה

רבנו כתב פרט נכבד ביסודות האמונה בשם אביו מרן הקהילות יעקב זצ"ל,
בענין הניסים שעמנו בכל עת וזמן, ואלו דבריו:

איתא בסוטה (מ"ו ב') ותצאנה שתיים דובים מן היער רב ושמואל חד אמר נס וחד אמר נס בתוך נס, מ"ד נס יער הוה דובים לא הוה, מ"ד נס בתוך נס לא יער הוה ולא דובים הוה. וליהוי דובים ולא ליהוי יער ומשני משום דבעיתי.

ולכאורה יפלא מאד דאחרי דבאמת הדובים לא היו ונעשו בריאה חדשה הלא ה' יכול לבראות ע"פ נס בריה כזו שאינה יראה להזיק אפילו כשאינה סמוכה ליער, ול"ל לברוא יער, כדי שהחיה לא תתירא להזיק. ויש לפרש על פי המבואר שם שאותן נערים שקילסו באלישע היה מפני שהמתיק את המים ועל ידי זה אבדו פרנסתם להביא מים ממקום אחר ולמכור שם, וזהו שאמרו שהקרחת עלינו את המקום, ואילו היו מאמינים שהכל בידי שמים היו יודעים שלא הפסידו כלום כי היד ה' תקצר והלא מה שנגזר להם מראש השנה ודאי ישיגו וכשנגזר שתהא קרחה ממילא היה נקרח גם בלא אלישע, אולם אמונתם היתה רפויה, והנה כל החסרון האמונה ובטחון בהש"ת הוא מפאת שהאדם רואה עולם כמנהגו נוהג על ידי סיבה ומסובב [והוא מש"כ ואנכי הסתר אסתיר פני שלא יראני ויהי נס השגחת הש"ת עלינו] ועל כן חושב שהקב"ה הניח עולמו להאדם וכל דאלים גבר, אולם באמת הכל השגחת הש"ת והכל נגזר על האדם בראש השנה והטבע באמת הוא נס כלומר מעשה הקב"ה וגזרתו, ומה שהכל נשתלשל על ידי סבה ומסובב ונראה טבעי זה הוא עצמו ג"כ נס כלומר מהש"ת והשגחתו הוא שיהא הכל נראה כהנהגה טבעית כדי שיהא הבחירה חפשית אצל האדם וכנודע, ונמצא שכל הנהגת הש"ת בעולם הוא נס בתוך נס שהנס השני הוא שלא יראני ויהי נס הראשון דהיינו ההשגחה, וזהו שבא העונש דדובים להראות בזה, שהעונש הא ראו בחוש שהוא מן השמים שהרי היה נס ומ"מ נעשה עוד נס מהיער כדי שיהא העונש נעשה על פי הטבע של הדובים [דאחר שנעשה הנס דבריאת דובים היו מזיקים באופן שיהי' יער שנעשה בנס כדי שההזיק יהי' טבעי]

(טעמא דקרא מלכים ב' ב')

מעניני הפרשה

חלומות שוא ידברון

סיפר רבינו שליט"א: היה יהודי שהתפלל אצל החזו"א, ושאל פעם את אבא זצ"ל כתוב "חלומות שוא ידברון", והנה הוא חלם שאחיו מת ולאחר זמן התברר ונודע לו שאכן בדיוק באותו לילה מת אחיו... והשיבו אבא ז"ל: הרי הדבר דומה למה שאומרים על אחד שהוא שקרן, וכי אינו מדבר אף פעם אמת, וכשאומר שרוצה הוא לאכול האם גם זה שקר, אלא הכוונה שהוא רגיל לדבר שקר, אבל יכול לדבר גם פעם אמת, כך גם כאן, חלומות שוא ידברון, ואי אפשר לסמוך עליהם, אבל בוודאי יתכן שיש בהם פעם אמת!

סיפר רבינו שליט"א: פ"א חלמה אחת מהבנות בבית אבא זצ"ל על שכן שנפטר, ואבא ז"ל ציוה לה לעשות הטבת חלום. לאחר זמן קצר נפטר השכן, לא תמיד עוזר "הטבת חלום".

אבא זצ"ל סיפר לי, כי בנו של ר' מנשה מאיליא זצ"ל חלם שיסע לים ויטבע בו, וסיפר זאת לרבו ר' יצחק מוולאז'ין זצ"ל, ואמר לו רבו: דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין, והטיב לו החלום. סוף דבר היה שנסע לים ונטבע... כשסיפרו זאת לרבו אמר: כנראה יש פעמים שצריך לחשוש לחלום...

כשרואה את רבו בחלום

אמרת רבינו שליט"א מה שסיפר הר"ר יונה ברומברג, שהמשיגיח דמיר זצ"ל לפני פטירתו היה חולה כמה שבועות, והנ"ל היה אצלו לשמור עליו, בחור אחד היה בפנים והוא היה בחוץ, והנה בליל שבועות לפתע אמר המשיגיח שראה את רבו בחלום, וכי זה סימן רע, וביקש שיבואו לביתו להתפלל כדי שישמע ברכת כהנים. ושאלתי אם יש לזה מקור? תשובה: במסכת בכורות (דף נ"ו ע"א): א"ר אלעזר ר' יוחנן חזאי בחילמא מילתא מעליא וכו', וברש"י שם: "הלילה נראה לי ר"י בחלום, והואיל ונראה לי יודע אני בו שאומר היום דבר טעם", אם - כן נמצא שזו מעלה!

דברי חלומות

שאלה: אשה אחת ראתה את אביה בחלום והראה לה מחברת שכתוב שם שחייב כסף להוצאת ספרים מסויימת, הוא היה רגיל להשתמש בספר פלוני. לפני כשנה הוציאו שוב את הספר הנ"ל והיו המול"ם בקשרים עם האבא, ביררו אצלם ואמרו שאינו חייב כלום. באותו לילה גם בעלה ראהו בחלום, וזה היה דבר לא רגיל אצלו. האב היה זהיר מאד בדיני ממונות, ושואלים מה לעשות?

תשובה: דברי חלומות אין לחשוש. יש לפעמים שיש בו ממש, אבל כאן כבר ביררו וא"צ לחשוש כלום. סיפר לי אברך בביהכ"ס מעשה יפה, אביו נפטר ובא אליו בחלום שהוא, האב, חייב לפלוני כך וכך כסף. הלך הבן לפלוני ורצה לפרוע חוב אביו, שאלו המלוה: מנא לך הא, הרי אף אחד אינו יודע מזה? וסיפר הבן שאביו הגיע אליו בחלום. כנראה שהיה זהיר מאד בדיני ממונות, ונתנו לו מן השמים רשות לזה.

(דרך שיחה)

לקבלת הגליון ניתן לשלוח בקשה במייל: 0573145900@okmail.co.il או בפקס: 077-2092005

נשמח לקבל הערות והארות וכן עובדות וש"ת מרבינו

להנצחות ולתרומות: 053-3145900 כתובת: ר' יהודה הנשיא 52 בני-ברק